

Nr 513.

Av herr Svärd m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag å tilläggsstat I för budgetåret 1951/52 till främjande av bostadsförsörjningen m. m.

I proposition nr 217 till årets riksdag angående anslag å tilläggsstat I för budgetåret 1951/52 till främjande av bostadsförsörjningen förordas, att den statliga långivningen för bostadsändamål skall utvidgas. Möjligheter skola beredas bostadsstyrelsen att fördjupa tertiärlånen, varjämte kapitalsubventionerna i form av tilläggs lån och räntefria stående delar av egnahemslån skola utvidgas. I första hand syfta dessa åtgärder till att skapa garantier för att inträffade byggnadskostnadsstegringar icke skola verka hämmande på bostadsbyggandet. Därjämte ha åtgärderna en hyrespolitisk innebörd, nämligen att hyrorna i de under 1950 och 1951 uppförda husen i stort sett icke skola behöva sättas högre än vad som svarar mot den för 1940-talets hus gällande nivån.

De kraftigt stegrade byggnadskostnaderna inge förvisso allvarliga farhågor för bostadsförsörjningen. Ett förstahandsproblem blir därför att såvitt möjligt komma till rätta med kostnadsfrågan. Detta kan emellertid icke ske genom att prisstegringarna överbryggas med nya statliga subventioner. Tvärtom kunna sådana verka prisdrivande. Särskilt i ett läge som dagens med överfull sysselsättning är en dylik subventionspolitik olycklig.

Hur snedvridna förhållandena äro framgår bl. a. av att byggnadstiderna förlängts med ej mindre än 50 % från 2:a kvartalet 1949 till samma tid 1951 med ökade produktionskostnader som följd. Trots detta föreslås i den föreliggande propositionen icke någon enda åtgärd syftande till mera normala byggnadstider. I stället grundas propositionens kostnadsberäkningar på den nuvarande långa byggnadstiden.

Från vårt håll har i tidigare motioner påtalats den långa väntetiden hos bostadsstyrelsen. Nu får man ett belägg för i vilken utsträckning detta verkar kostnadsfördyrande. Bostadsstyrelsen omnämner nämligen i sitt remissyttrande, att en minskning med en månad av den tid, som åtgår för styrelsens behandling av ärendena, skulle innebära en räntebesparing för låntagarna av ungefär 1,15 milj. kronor för en årsproduktion.

Det synes vidare som om de åtgärder till stimulans av bostadsproduktionen som föreslås från socialdepartementets sida till en del motverkas av nya pålagor som föreslås från finansdepartementets sida. Samtidigt som

man vill stimulera egnahemsbyggarna genom förhöjda ränte- och amorteringsfria lån för ombyggnader, bebådar statsrådet och chefen för finansdepartementet att sådana kostnader i samband med ombyggnader, som hittills varit avdragsgilla, skulle förlora denna ställning. De höjda produktionskostnaderna önskar man motväga genom ökade kapitalsubventioner, men samtidigt ämnar man påföra även byggnadsindustrien och byggnadsämnesindustrien en investeringsavgift på 10 %.

Det nu framlagda förslaget har rubricerats som ett provisorium i avvaktan på en mera allmän omprövning av bostadspolitiken. Mot bakgrunden av andra såsom tillfälliga betecknade åtgärder på bostadspolitikens område kan emellertid befaras, att provisorier av detta slag kunna erhålla väsentligt längre varaktighet än som från början åsyftats. Att fortsätta med provisorier, som icke äro grundade på en väl genomtänkt systematik, är ohållbart. Enligt vår uppfattning är det därför angeläget, att bostadsutredningen, såsom den själv under första delen av sitt arbete förutsatte, skyndsamt framlägger förslag till en allmän omprövning av bostadspolitiken. Ett definitivt förslag härom bör utarbetas i så god tid, att 1952 års riksdag kan taga ställning därtill. Bostadsutredningen bör därför givas nya direktiv i den riktningen.

Under den förutsättningen att det här verkligen blir fråga om ett provisorium, som är strängt begränsat och icke göres längre än den tid, som kan behöva åtgå för kommitténs snabba ställningstagande, vilja vi icke motsätta oss propositionens förslag till åtgärder för att hålla bostadsproduktionen i gång. Vi finna oss därför böra acceptera de i propositionen föreslagna åtgärderna endast under förutsättning dels att bostadsutredningen erhåller de nya direktiven, dels att de nu föreslagna åtgärderna upphöra att gälla med utgången av innevarande budgetår och alltså endast beröra den produktion, som igångsättes senast den 30 juni 1952.

Under åberopande av vad i olika hänseenden anförts hemställa vi,

att riksdagen med anledning av proposition nr 217 måtte besluta

- 1) att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att 1951 års bostadsutredning anmodas att skyndsamt upptaga frågan om en allmän nyordning av bostadspolitiken så att proposition i detta ämne kan föreläggas 1952 års riksdag,
- 2) att de planerade nya bestämmelserna måtte gälla endast till utgången av innevarande budgetår.

Stockholm den 31 oktober 1951.

G. Svärd.

Axel Mannerskantz.

Gustaf Velandér.

Ragn. Bergh.